

Ю. ШУХЕВИЧ ДЯКУЄ ЗА ПІДТРИМКУ

Нью Йорк (УЦС) — Юрій Шухевич, син головного командира УПА ген. хор. Тараса Чупринки — Роман Шухевича, прибувши 21-го жовтня ц. р. із понад 40-літнього ув'язнення і заслання до рідного Львова, висловив подяку своїм країнам в діаспорі за їхню підтримку.

Ю. Шухевич сказав: «Я, в першу чергу, хотів би висловити мою подяку за ту підтримку, за те співчуття, яке мені висловлювали на протязі довгих років. За цю підтримку, яку мені подавали весь час. Одним словом — підтримували мене дуже сильно. Тому я щиро всім дякую і прошу від мого імені передати цю подяку і побажати всім всьому найкращого і побажати всім моїм країнам в діаспорі, щоб вони самі могли поглянути акційшвидше, що діється в Україні. Подихати атмосферою хоч деякий час і, одним словом, побувати на рідній землі».

Про події у Львові Ю. Шухевич так сказав: «Я дуже задоволений побачити Львів таким, яким він є нині. В мене є дуже добрі враження і скажу, що я не сподівався, ще навіть тому рік, бачити його таким, яким він є — бурхливим, піднесеним, пробудженим після такої довготривалої тьми».

„ЗЕЛЕНИЙ СВІТ“ ЗАСУДЖУЄ А. ГАММЕРА

Лондон (УЦС) — В Києві 28-го і 29-го жовтня відбувся Установчий з'їзд Республіканської Асоціації „Зелений світ“.

Ухвалену програму і статут асоціації, а також низку резолюцій, між іншими про вибори із закликом до створення спільного блоку демократичних сил, про чорнобильську аварію з вимогою влаштувати над звинуваченими трагедією нюрнберзький трибунал Чорнобиля, про екологію та ради, про землю та багато інших. Була створена ініціативна група для створення партії „Зелений“.

На пропозицію народно-депутата СРСР від Полтавщини Миколи Куценка прийнято звернення до американського індустриаліста Арманда Гаммера такого змісту:

„Пане Гаммер, Ми, делегати першого з'їзду „Зеленого світу“ висловлюємо вам своє крайнє обурення багатолітньою сепаратною змовою з бюрократичним апаратом урядів СРСР та УРСР, за спиною багатонаціональної України, внаслідок чого йде згуба для нашої батьківщини, усіх її сучасних і майбутніх громадян, експансія вашої хемічної підприємства, основна технократичного бізнесу. Асоціація „Зелений світ“ вимагає припинити ваші аморальні дії на території України“.

Після закінчення з'їзду відбувся санкціонований мітинг біля Республіканського стадіону, зібралось кілька тисяч осіб. Перед початком мітингу затримали одного хлопця, другого відбили люди, що оточили місце події. Затриманий був за те, що ніс український прапор, однак після оголошення про цей інцидент на мітинг, частина присутніх рушила до відділу міліції і його негайно звільнили.

Майорілі гасла: „Немає мирного атома!“, „Достіг АЕС на Україні“ та інші. Мешканці радіоактивно забруднених районів прийшли з чорними транспарантами з написами: „Хочемо мати здорових дітей!“ та „Вимагаємо негайного виселення!“.

Доповідачі переважно торкалися питання про ядерну загрозу в Україні. Мітинг тривав дві з половиною години.

Надруковано збірку поезій С. Гурко

Торонто. — Цього року тут з видавництва Об'єднання Українських Письменників „Слово“ появилася 88-сторінкова збірка поезій п. з. „Три джерела“. Обкладинку до книжки виконав Роман Радельський.

У збірці цій і поезія присвячена 175-річчю Тараса Шевченка, і вірші сповнені філософії, і стрічки поезій, де віддзеркаленням спогадів зустрічає читача рідна земля — міста, села і ріки, і краса природи — пов'язана наскрізь із глибиною відчуження поетеси, та й відгомін від чорнобильської катастрофи, але керівництво фонду підтримувати й інші заходи НРУП в обороні національних та політичних прав українського народу.

Т. Гунчак поінформував про склад покликаної дирекції фонду, до якого можуть увійти ще й інші особи в порозумінні з активними оередками груп сприяння НРУП.

Свою публічну доповідь проф. Т. Гунчак присвятив особистим враженням із Установчого з'їзду НРУП 8-10-го вересня ц. р. в Києві, де він мав нагоду зустрітись з багатьма лідерами цього динамічного руху та промовляти до присутніх делегатів, висловлюючи сподівання і готові співпраці діаспорних українців. Доповідач представив низку зворушливих спостережень та коментував різні драматичні ситуації на з'їзді

Проф. Т. Гунчак доповідав про НРУП

Чикаго (В.В.). — Понад 200 присутніх з увагою прослухали виступ проф. Тараса Гунчака з Ратгерського університету в суботу, 18-го листопада ц. р. в Чикаго. Доповідь організувала місцева Група Сприяння Народному Рухові України за Перебудову, як свою другу багатолітню імпрезу після зустрічі з депутатом Володимиром Яворівським.

Перед публічною доповіддю відбулось чергове засідання місцевої групи сприяння, що ним керував модератор групи, проф. Василь Маркус, склавши звіти про працю чикагської групи та про проблеми організації її координації дії інших подібних груп. Проф. Т. Гунчак, ініціатор допомоги НРУП поінформував присутніх про дотеперішні заходи наладити акцію допомоги в Україні. Він повідомив, що тепер ведеться збірку акцію на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, який стоїть тим до диспозиції НРУП в Україні.

Найважливіше тепер —

В Дітроїті оформлено Відділ Товариства Прихильників НРУП

Дітроїт (О.У.М.). — Після доповіді Володимира Яворівського в Дітроїті на початку жовтня ц. р. учасники відгукнулись щедрими датами — деякі грубшими сумами — на потреби хворих дітей — жертв чорнобильської трагедії, а власне на Фонд НРУП, який буде розпоряджати допомогою Фондом у майбутньому. Громадськість виявила тіла, ради збіркового апарату, який діяв би тобто організував збірку акції.

Ця переважна справа ще більше сконцентрувалася після доповіді проф. Тараса Гунчака в Дітроїті 17-го листопада ц. р., після якої зложили присутні поважну суму на ці самі потреби. Таким чином виринула колючість створення окремого громадського тіла.

У середу, 29-го листопада ц. р., відбулися Основуючі збори Товариства Прихильників НРУП в Дітроїті. У зборах взяли участь відомі широкі громадські люди доброї волі, які мають сильне почуття обов'язку не тільки допомагати, але й поширити акцію в громаді до всіх можливих меж.

Нарадами проводила прездія в складі мгр Рома Дигдало, голова, і Ольга Ульяна Марушак, секретар.

Після вичерпного з'ясування Р. Дигдало завдань і цілей відділу розвинулася ділова дискусія. Перш усього присутні беззаперечно виявилися за створення такого Відділу.

У виступі наразі вибрано Управу Відділу в такому складі: Любомир Татух — голова, мгр Р. Дигдало — виконавчий заступник, д-р Марія Барларович — заступник голови, О. У. Марушак — секретар, д-р Юрій Розгін — касир, Мирон Воронич — фінансовий референт, Контрольна комісія: Зенон Васильків, Микола Татарин і Павло Герман. Створено також окремі комісії: Фінансову, Організаційно-імпрезову і Інформаційно-пресову.

Управа створеного Відділу відбуде окрему нараду для остаточного оформлення комісії, а також намічення плану праці, і закликає людей доброї волі включитися в акцію цього благородного діла.

На найближчий час заплановано перевести на території Дітроїту коледж в часі Різдва Новий на заплановані допомогою цілі. Управа має намір охотити коледжу до максімуму громадянства, побіч фінансової збірки ще більше спопуляризувати потреби допомоги Україні.

В Івано-Франківському проходить міжнародна виставка

Торонто (Д. Даревич). — У Художньому Музею в Івано-Франківському відбувається перша Міжнародна на виставка мистецтва в Україні.

Виставка проходить під назвою „Бісале — Імпреза '89“. До участі зголосилися мистці з 17-ох країн світу, включно з мистцями з України та українськими мистцями з діаспори.

Це вперше допущено до виставки українських мистців, що емігрували на Захід.

Адреса Художнього Музею: площа Урицького, 8.

Інститут ім. А. Шептицького існуватиме при університеті св. Павла

Представники УКЦ і університету св. Павла в Оттаві (сидять, зліва): Ф. Філевич, М. Германюк, о. П. Уртубіт, С. Черевик, С. Химій; (стоять, зліва): о. Й. Антоненко, о. Л. Ляберж, І. Бардин, о. проф. А. Чирівський, о. А. Пільман, о. Ж. Леру.

Оттава, Онт. — Після кількомісячних переговорів діла 27-го жовтня ц. р. Митрополит Максим Германюк, разом з представниками Фондації Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького та ректором Святопавлівського оттавського університету підписали першу угоду про перенесення інституту до цього університету. Підписання угоди відбулося в залі сенату університету св. Павла. Після коротких промов та самого акту підписання ректор університету вшанував гостей святочним прийняттям.

Ректор університету св. Павла, о. Піер Уртубіт, привітав присутніх, підкреслюючи важливу роль якої відіграє інститут ім. Шептицького для взаємного розуміння між Східною і Західною Церквами. Митрополит Максим Германюк висловив сподівання, що наразі духовенство та вірні Української Церкви зможе вивчати свою рідну духовну спадщину на університетському рівні, здобуваючи наукові ступені з предметів українського християнства. Директор — основник інституту, о. проф. Андрій Чирівський, говорив про проблематику відтворення України та потреби відкрити можливості християнської науки братам і сестрам в Україні.

Інститут ім. Митрополита Андрея Шептицького перенесеться з університету Католицького богословського спілки у Чикаго літом 1990 року, а відкриває свої бюри при університеті св. Павла 1-го вересня 1990 року. В

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ПОЧИНАЄ РОЗКОЛЮВАТИСЯ

Москва. — В той час, як президент Михайл Горбачов застосовував свої дипломатичні вимости, щоб втримати стабільність Європи, його власна Комуністична партія почала розколюватися по етнічних і ідеологічних лініях.

Не зважаючи на те, що М. Горбачов обійняв з часом виступи в СРСР політичний плюралізм, самі члени партії починають квестіонувати право Комуністичної партії, як єдиної домінуючої сили в країні, маючи на увазі приклади Польщі, Мадярщини, Чехо-Словаччини та Східної Німеччини.

Першим прикладом може послужити коліс могутні партійна організація Ленінград, кандидати якої потерпіли жакхливу поразку в безрезовних виборах і тепер і провід підготував свої окремі та сильні проти лежні до Горбачовських пропозицій про соціальні та економічні зміни.

Латвія за прикладом Литви, також заявила своє бажання створити свою незалежну від Москви Комуністичну партію. Литва, де з комуністами відкрито конкурує сильний громадський фронт, нова соціал-демократична партія та інші противники, може стати першою республікою СРСР, де офіційно на сесії парламенту відкинуть право Комуністичної партії домінувати політичною та іншими сферами життя Литви.

Противники домінуючої системи Комуністичної партії надіються, що на з'їзді народних депутатів СРСР, який має розпочатися наступного тижня в Москві, їм вдасться вибороти рішення в цій спірній справі. Їхнім бажанням є викреслити з всеосяжної конституції 6-й параграф, який записав за Комуністичною партією право на „головну та провідну силу союзу держав та його політичної системи, усіх державних і громадських організацій“.

Саме в такий спосіб, тобто вислідуванням з конституції країни прав Комуністичної партії на монополію політичного та громадського життя, здійснили бажання своїх громадян Східна Німеччина та Чехо-Словаччина, бо Польща та Мадярщина відразу перейшли на багатопартійну систему. В СРСР минулого місяця Верховна Рада малою кількістю голосів проголосувала, щоб цього питання не включати до програми з'їзду народних депутатів після промови М. Горбачова, в якій він заявив, що порушення цієї справи може довести до розколу. Однак деякі народних депутати, між ними Андрій Сахаров, відомий захисник людських прав, і А. Собчак, професор права з Ленінграда, заявили, що будуть змагатися, щоб цю точку порушити на з'їзді, бо тільки з'їзд народних депутатів має право на поправки конституції.

В невіданому інтерв'ю А. Собчак сказав, що скасування 6-го параграфу з конституції було б важливим психологічним ударом для партійних апаратчиків, „які продовжують диктувати державним урядам і установам і удавати, що нічого не змінилось“.

Кремльські провідники знаходяться тепер перед дилемою, з якої не знають як вийти. Вони стоять вічно-віч перед можливістю скасування їхньої влади конституційним шляхом, а мабуть ще більше непокоїть їх можливість втрати влади над комуністичними партіями республік СРСР. Бо, як твердить головний ідеолог совєтської Комуністичної партії Вадим Медведєв, „це може бути кінець перебування з точки зору нашої внутрішньої перебудови, як також із точки зору нашого нового місця в міжнародно-му суспільстві“.

Уряд Східної Німеччини ПЕРЕБУВАЄ В СТАНІ КРИЗИ

Східний Берлін. — Як повідомило східнонімецьке пресоє агентство АДН, Егон Кренц зрештігустав з посади голови Державної ради через три дні після реєстрації з посту першого секретаря ЦК Соціалістичної єдиної партії Німеччини, тобто комуністичної партії.

Проміжною фігурою став голова Ліберально-демократичної партії Манфред Герлах, який змінив Егона Кренца на пості голови держави. Ще ніколи не-комуніст не займав цей пост.

Агентство АДН нічого не повідомило про причини реєстрації Егона Кренца, хоч фактично цей діяч уже втратив всякий вплив після відходу з посади першого секретаря ЦК.

З'їзд СЄПН, призначений на 15-го грудня ц. р., тепер перенесений проміжним партійним керівництвом на п'ятницю, 8-го грудня. З'їзд розгляне справу про докорінне перетворення СЄПН в партію, орієнтовану на „демократичний соціалізм“. З'їзд повинен порвати зі сталінським режимом і поставити партію на рівну основу з іншими політичними силами“, — подає АДН.

Виступаючи на національній телевізії у зв'язку з призначенням його головою Державної ради, Манфред Герлах підкреслює, що він буде виконувати функції президента Східної Німеччини доти, поки Народна палата не вибере постійного президента.

Крім того, зрештігустав увесь склад Ради Національної оборони, яку також очолював Е. Кренц. Таким чином, Кренц, який прийшов до влади 18-го жовтня, за неповні півтора місяці позбувся всіх своїх постів.

В Монреалі невідомий мужчина вбив 14 студенток

Монреаль, Кве. — У середу, 6-го грудня ц. р., о. год. 5:20 по полудні до будинку інженерського факультету Монреальського університету вбіг молодий мужчина з крісом, вбив 14 студенток і поранив 12 інших осіб, після цього вбив себе.

Згідно з твердженнями коменданта монреальської поліції Кльода Ст. Люрента, вбивник зумисне вишукував студенток, бо в одній з викладових залів поділив студентів на дві групи — мужчинам сказав вийти, а тоді почав стріляти у студенток, вбиваючи шістьох. В іншій кімнаті вбив ще одну студентку, а вбігши до їдальні ще трьох, тоді з крісом в руках на коридорі знайшов наступні свої чотири жертви та своє божевілья покінчив своєю смертю.

Як твердять поліцейні чинники, його ціллю було знищити якнайбільше осіб жіночого полу. Свідки ствердили, що вся ця подія відбувалася в такому темпі та з такою несподіваною швидкістю, що більшість осіб були цілковито приголомшені і не могли зовсім реагувати. Серед 12-ти пораниених, декілька знаходяться в критичному стані, але з уваги на те, що в лікарні, куди їх привезли, мала відбутися передсмертотна вечірка, то велика кількість лікарів та іншого медичного персоналу були на місці й відразу могли зайнятися пораненими, що багатьом з них врятувало життя.

О. Тимошенко начитав вірші Б. Антоненка-Давидовича

Балтимор. — У видавничстві „Смолоскип“ появилася касетка з одногодинним записом „Тюрени вірші Бориса Антоненка-Давидовича“. Вірші читав вук письменника Олесь Тимошенко, який перебуває на лікуванні у Вашингтоні. Запис віршів виконав звуко-режисер Степан Максимюк.

Читання віршів починає Олесь Тимошенко вступом, в якому між іншим говорить:

„І прийшов я у цей інший, дивний світ, і йду до Вас, і несусь з собою полум'яне слово мого діда Бориса Антоненка-Давидовича, слово любови до свого народу, до людей, до України“.

На ленті касетки записано такі найбільш відомі тюрени вірші Бориса Антоненка-Давидовича: „Пурга“, „Вона вже йде“, „Бранка“, „Мати“, „Псалом страждальця“, „В тюрмі, на згадку серед ночі“, „Карусель“, „Апелляція до майбутнього“, „Хутір Михайлівський“ і „Лист у невідоме“.

Ціна касетки — 10 дол.

Рівнож появилася три різдвяні карточки роботи О. Тимошенка в ціні по 60 ц. за карточку. Всю дохід з продажу касеток і карток призначений на перебування і навчання О. Тимошенка в Америці. Замовлення проситься слати на адресу: (чекі проситься виставляти на ім'я Олесь Тимошенко): „Smoloskyp“, P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043.

В АМЕРИЦІ

НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ єдиного ліку АЗТ проти смертельного хвороби АІДС, як проводить фірма Бйрров Веллком, що виробляє цей лік, підтверджують, що він є карциногенний. Фірма розіслала тисячі листів лікарям, які практикують лікування АІДС з допомогою АЗТ. Але на думку лікарів, хворі можуть і повинні надалі вживати АЗТ, тому що вони не мають можливості вибору і ризик ракового захворювання є поки що теоретичним.

ДЕЙВИД ДІНКІНС, новообраний посадинок Нью Йорку, вже вибрав чотирьох кандидатів на місця своїх заступників у Миській управі. Офіційні розмови з кандидатами відбудуться після попередньої перевірки їх минулого. Серед кандидатів — Норман Стейсел, колишній ревізор санітарного управління міста, який кандидат на першого заступника посадинок, Селлі Б. Гернандез-Пінеро, ревізор фінансової служби міста, кандидат на посаду заступника у питаннях економічного розвитку, Віктор Ковнер, юрист, займає посаду корпоративного дорадника, а Алберт Скардіно, репортер „Нью Йорк Таймсу“, буде пресоовим секретарем.

ФІРМИ АЙ—БІ—ЕМ проголосили у вівторок, 5-го грудня, що з метою координації виробництва з цілями розвитку повинна зменшити кількість своїх працівників в Америці на 10,000 осіб, як також зменшити свою потужність шляхом зачнення деяких своїх філій у країні. Джан Ф. Ейкер, директор АЙ—БІ—ЕМ, сказав, що ці обмеження заощадять фірмі один біл. дол. щорічно. Після цього проголошення відразу зросли акції АЙ—БІ—ЕМ на ньюйоркській біржі. В Америці працюватиме 206,000 працівників після того, як в першій половині наступного року їх кількість зменшиться на 10,000. В загальному у світі для фірми АЙ—БІ—ЕМ працює 377,000 працівників.

Квітка Цісик співає на новій касетці

Нью Йорк. — Довго очікувана друга збірка народних пісень Квітки Цісик появилася під фірмою Кей-Ем-Сі Рекордс у формі касеток і компактного диску під наголовком „Квітка — два кольори“.

Цей музичний випуск сподує традиційні романтичні народні пісні з модерними любовними піснями українських композиторів і тому він промовляє до всіх поколінь — старших, молодших і наймолодших піснями: „Ой не світи, місяченьку“, „Тече річка невеличка“, „Коломийка“, а також новішими „Я піду в далекі гори“ В. Івасюка, „Де ти тепер“ і „Два кольори“.

Всі 15 пісень опрацював музично композитор Джек Кортнер по-мистецьки й оригінально. Чудовий голос Квітки супроводжує велика оркестра, складена з

У СВІТІ

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ високопоставлених чинників Уряду президента Джорджа Буша, в дискусії про свої внутрішні проблеми на зустрічі в Мальті президент Михайл Горбачов сказав, що його „основним іспитом“ є якнайшкоре запобігати браку речей та продуктів щоденного вжитку. З його слів американські кореспонденти зрозуміли, що саме в цьому буде полягати сила його влади, чи зуміє він закінчити дилему всякого роду браків.

У ВІВТОРОК, 5-ГО грудня ц. р., конкуруючі фракції мусульманів і християн в Бейруті, столиці Лівану, знову розпочали гарматну та ракетну перепалку і цим закінчили 10-тижневий перерву воєнних дій. Все це тому, що провідні більшість християнських військових частин генерал Мішел Аун не погоджується на новообраний уряд Лівану на чолі з президентом Еліасом Граві. Він заявляв, що не буде жодною політичною згадкою в Лівані так довго, як на території Лівану перебувають війська Сирії.

АМЕРИКАНСЬКУ ГРОМАДЯНКУ та релігійну працівницю, 28-літню Дженифер Касоло заарештовано в Сальвадорі та обвинувачено у тероризмі. Сталося це після того, як поліція на її підвіз знайшла заховані вибухові матеріали та амуніцію. Їй загрожує 20 років ув'язнення, якщо буде визнана винною.

найкращих ньюйоркських камерних музик, і її сестри Марії Цісик при фортепіані.

„Квітка — два кольори“ є першим українським альбомом досконало технічно

(Закінчення на стор. 4)

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

SVOBODA (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montomery Street Jersey City, N.J. 07302 Svboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to "Svboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Важкий тиждень Джорджа Буша

Іхати на дводенну конференцію із Михайлом Горбачовим — це ніяка приємність. За вірогідними газетними вістками — Буш годинами пересиджував при телефонічному апараті на розмові із головами членських країн НАТО і годинами нараджувався із членами свого Уряду, із фахівцями військових, торговельних, фінансових справ, із директором Центральної Розвідної Агенції та головою ФБІ. Буш не кваліфікується до цієї зустрічі, бо ждав на дальший вислід Горбачової „перебудови“ і на дальший розвиток процесу заникання комунізму. Але Буш мусить рахуватися із Конгресом, з його демократичною більшістю, та з союзниками з блоку НАТО, а одні і другі віддавна наполягали на приспівненні такої „вершинної“ конференції. Як вимагала цього найважливіша американська громадська думка — видно по негайній реакції на офіційне проголошення, що у двох перших днях грудня Буш стрітється з Горбачовим на Мальті. Всі акції на ньюйоркській біржі пішли вгору, в авторитетному для економічного світу „Волл Стріт Джорнал“ появилися статті про політичну й економічну стабілізацію, люди набрали ще більшого довіря до завтрашнього дня і передріздвяний торговельний сезон розпочався у цьому році вже в останньому тижні листопада. Дивно чи не дивно, смішно чи не смішно — не тільки ліво-ліберальні пісники драгнули цієї зустрічі Буша з Горбачовим, але й світ економіки.

Ніхто з тих, які підготували ту зустріч, ані державний секретар Джеймс Бейкер і його советський партнер Едуард Шеварднадзе, ані Буш і Горбачов не сподівалися, що в першому дні їх зустрічі настане на Середземному морі така хуртовина, що буде фізично неможливо нараджуватися на закреному військовому кораблі, треба буде виректис післяпобудової сесії та виректис запланованого бенкету. Але у довгогодинних нарадах заторкнено стільки справ, що текст пресової конференції Буша й Горбачова з американськими і советськими журналістами забрав дві повні сторінки „Нью Йорк Таймсу“ з дати 4 грудня 1989 року. І Буш і Горбачов запевнювали, що скінчилася холодна війна і що „починається нова ера“. З проголошеного звіту і тієї пресової конференції виходить, що Горбачов дістав від Америки дарунок у постаті скасування будь-яких бар'єр обосторожності торгівлі. Користь може бути найбільшою для СССР — імпорт з Америки, — бо СССР може експортувати до Америки тільки вугілля і горілку „Столічна“. Рішено приспівити переговори у Відні для підготовки договорів про редукцію різних родів зброї. Рішено перевести наступну „вершинну“ зустріч у липні 1990 року й до того часу підготувати тексти різних військових, торговельних і культурних договорів. Обидва лідери позували телевізійним апаратам всміхнені, вони стискали один одному руку розійшлися ніби вдоволені. Горбачов відлетів до Москви, де звитував перед партійними бонзами та запрошеними лідерами всіх сателітичних країн. Буш полетів до Брюсселю, де зібралися голови членських держав НАТО. Найважливішою була заява Буша, що ЗСА залишає надалі американське військо в Західній Європі (310,000 вояків) поки остаточно не закріпиться безпека європейського Заходу. Вправді Горбачов урочисто заявив, що Советський Союз „ніколи“ не поведе агресивної війни, але Буш і інші західні лідери правильно — обережні.

Поруч із погодою, яка зробила Бушеві прикру несподіванку на Мальті — заскочила його там також вістка про драматичні події на союзницьких Філіппінах. Комуністичні партизани, які від літ шарпали державний апарат у цій демократичній республіці, перевели несподівану атаку, яка загрозила упадком президента Коразон Акіно, яка прийшла там до влади три роки тому з допомогою від Америки. Акіно зателефонувала своїм приятелям у Вашингтоні й просила військової допомоги. Залягровано віцепрезидента Дана Квейла, який радився з високими старшинами Пентагону, і готовий план інтервенції протелефонував Бушеві на Мальту. Цей останній план одобрив і впровадив найкоротшого часу американські новітні джети дали летунську охорону державному філіппінському війську. Партизанів прогнали — хоч невідомо на як довго.

Акий буде практичний вислід цієї конференції Буша з Горбачовим на Мальті — покаже майбутність. Зокрема покажеться, чи Горбачов дотримає обіцянки, що не буде посилати зброю сандіністам у Нікарагуа ані комуністичним партизанам в Сальвадорі. Він заперечив, наче би робив це — говорив неправду. Він признав на пресовій конференції, що про відносини в Центральній Америці була довга розмова з Бушем. Горбачов заявив, що він є за переведенням виборів під контролею Об'єднаних Націй і признав, що ЗСА мають причину бути турбованими. А втім: скільки разів більшовицькі лідери зламали своє слово! Покажеться, чи настане „нова ера“ і як вона виглядатиме.

На протязі багатьох років наставлення урядовців канадського міністерства зовнішніх справ до українських проблем було, якщо не зовсім негативне, то, в найкращому випадку, байдуже. Це було особливо помітне під час урядування Ліберальної партії під провідом прем'єр-міністра Пірсона і Трудо, в роках 1963 до 1984. Той факт, що в Канаді було велике число громадян українського походження не відігравало великої ролі для так званого „естаблішменту“ і міністерства зовнішніх справ. Періодичні звернення українських організацій, інституцій, преси і поодиноких громадян до канадського уряду в справі наявних зловживань і порушень людських прав советськими властями не знаходили ніякого відгуку з боку бюрократії, яка трактувала ці апели як частину націоналістичної пропаганди. Також відомо, що прем'єр-міністр Трудо був безкомпромисовим ворогом усякого націоналізму.

Лише останніми роками, особливо після відкриття Українського Інформаційного Бюро Конгресу України в Канаді в Оттаві і напругливі праці президента Кук, д-ра Дмитра Ципівника, президента Світового Конгресу Вільних Українців Юрія Шимка і директора Бюро Андрія Глуховецького, зайшли деякі зміни в наставлення міністерства зовнішніх справ. Періодичні зустрічі з членими діячами української громади також мали позитивні наслідки.

Ім'я професора Яр. Рудницького записано в історії української науки й культури насамперед, як мовознавця, бібліографа, фольклориста, назвожця, — філолога в широкому розумінні цього слова. Таким стараністю представити його енциклопедії (наприклад, словника „Енциклопедія українознавства“), чи довідники (наприклад, „Українці в Північній Америці“, англо-мове видання з 1975 року), чи решті біографії (наприклад, „Скрипта-Манея...“ 1975 року й ін.). Як досі, менше підкреслювано в працях, чи нотах про нього, його громадсько-політичну діяльність, а вона замітна й важлива, як на внутрішньо-українському, так і на зовнішньо-міжнародному форумі.

Як виходить із його автобіографії „Обабібі Голдфрому“ (злеповано в Національному архіві Канади в Оттаві). Уже в молодому віці він брав участь у відзначенні „Свята злуки українських земель“ 22-го січня 1919 року в Стрию. Описав пережиті бурхливі роки 1919-21, смерть батька Антона на еміграції в Празі, арешти в часі студентських часів, війну 1939-45 в Берліні й Празі, решті нову еміграцію „потойбібі Голдфрому“ на американському континенті. Основною прикметою його діяльності після Другої світової війни було нав'язування міжнародних контактів в інтелек-

туальних сферах західної півкулі. Коло сотні міжнародних конгресів, конференцій, викладів у роках 1955-1980, засвідчують це основне намагання д-ра Рудницького поширити знайомства й контакти на світовому науковому форумі. Переломним моментом у його громадсько-політичній діяльності було покликання його, як одного з десяти членів Королівської комісії Канади „для справ двомовності й двокультурності“. Тодішній прем'єр-міністр Лестер Б. Пірсон довго розглядав між українцями, кого запросити на це відповідальне становище в Оттаві. Вибір впав на д-ра Рудницького, власне тому, що він був відомий не тільки англо-мовею, французом у Квебеку й „іншим етнічним групам Канади“, але мав широке знання міжнародних відносин у різних багатонаціональних і багатомовних країнах світу. В додатку до чотирьох англійців, чотирьох французів і одного поляка, Рудницький мав репрезентувати в цій комісії не тільки українців, але й інші етнічні меншини, головне із західної Канади.

Як відомо, праця Комісії тривала від року 1963 до

Степан Яворський

КОНФЕРЕНЦІЯ В ОТТАВІ: КАНАДА — УКРАЇНА

Однак, найважливішим чинником у політичній ситуації між українською громадою і канадським урядом були монументальні зміни і події в Східній Європі, СССР, а особливо на українських землях. Канадський уряд нарешті зрозумів, що українські протести проти порушень людських прав та економічних катастроф були цілком оправдані та заслуговували на увагу.

У наслідок старань керівників СКВУ і КУК та при активній допомозі міністерства зовнішніх справ Канади 10-го листопада ц.р. в приміщенні цього міністерства в Оттаві відбулася історична конференція „круглого столу“ (форум) під гаслом „Канада — Україна“.

Українська делегація складалася з доповідачів, коментаторів та запрошених гостей. Співпредседниками першої сесії конференції були: проф. Орест Рудік і заступник віце-міністра зовнішніх справ, Жак Руа. Доповідачами від України були: адвокат Богдан Онішук, Христина Ісаїв, проф. Богдан Кравченко і адвокат Іван Григорович. Від міністерства зовнішніх справ, крім вищезгаданого Ж. Руа, були референти поодиноких відділів міністерства, а саме: Міррі Фер-

Ольга Войченко

ПРОФ. Я. РУДНИЦЬКИЙ — НА ПОРОЗІ 80-ЛІТТЯ

1971 року. Її основне завдання було простудіювати канадську політично-культурну й мовну дійсність та рекомендувати урядові Канади перебудову країни на нових основах. Праця проф. Рудницького виявляла й зафіксована для історії в двох томах рапорту комісії. В першому тому, що вийшов в Оттаві в 1967 році, він не міг погодитися з іншими членами Комісії, обстоюючи в протилежність до їхніх поглядів констатувати визнання мов української та інших етнічних меншин Канади. Не переконавши в цьому своїх колег у Комісії, він надрукував у цьому тому свій „меншинний рапорт“, що описав став основною політики самозбереження неангло- й нефранкомовних (в його термінології „альтерфонних“) груп Канади. При львівній участі проф. Рудницького опрацьовано четвертий том рапорту комісії (Оттава 1970), що описав став основною відомою „багатокультурної політики“ канадського уряду. Як заявив прем'єр-міністр П. Е. Трудо в парламенті 8-го жовтня 1971 року, нова багатокультурна політика Канади це ніщо інше, як прийняття („імплементація-респонс“) канадським

урядом усіх 16 рекомендацій Королівської комісії з четвертого тому її рапорту. В тому зміслі працю проф. Рудницького на форумі цієї Комісії, що була вирішальною в переміні канадської внутрішньої політики, треба розглядати як насамперед політичну дію з засагою на десятиліття й не тільки на Канаду. Після 1971 року уряд різних країн почали ширше цікавитися новою політикою Канади. Після закінчення праці комісії, проф. Рудницький далі цікавився розвитком подій у Канаді й займав до них становище. Отак відомо його меморандуми („бріфи“) Конституційному комітетові в Оттаві з 1971 року. П. Е. Трудо й Р. Левеком у 1977 році, коли він почав працю в Бібліотечі Американського Конгресу в Вашингтоні.

Коли в 1979 році до влади в Канаді прийшли консерватисти з Джовом Кларком на чолі, проф. Рудницький зразу ж такі після виборів написав до нового прем'єр-міністра два меморандуми: один у справі продовження політики багатокультурності в Канаді, а другий в справі конституційних змін з метою зберегти канадську федеративну структуру в зв'язку з відосередніми політичними тенденціями Квебеку. Це останнє він

(Закінчення на стор. 4)

сьогоднішній конференції: відкриття канадського консульства в Києві, імміграція і культурні виміни, людські і релігійні права, співпраця в індустрії і торгівлі.

Відносно першої точки, доповідач запевнив присутніх, що канадський уряд ставиться позитивно до відкриття консульства в Києві та що ця справа трактується на базі пріоритету.

Коли йдеться про справи імміграції та культурних зв'язків з Україною, то статистичні дані вказують на поважний зріст відвідувачів Канади з України і навпаки. Деякі канадські провінції підписали договори з урядом України в ділянці культурних або торговельних зв'язків.

Говорячи про людські права, заступник віце-міністра сказав, що теперішня ситуація в СССР поправилася. Визначні дисиденти і політичні в'язні були звільнені з тюрми, таборів та психіатричних шпиталів. Неофіційні організації і неформальні угруповання, які не є пов'язані з Комуністичною партією, мають можливість діяти. Однак йому відомо, що трапляється багато інцидентів, які вказують на те, що влада ще й далі надуживає сили. Є також інформація про те, що деякі дисиденти ще перебувають у ув'язненні, або в психіатричних шпиталях.

Ж. Руа сказав, що канадський уряд буде пильно слідкувати за порушеннями людських прав і робитиме відповідні заходи, щоб такі порушення були ліквовані.

Конференція почалася виступом Ж. Руа, який доряджує міністрові в справах цілої Європи, включно з Советським Союзом. Він прочитав привіт конференції від міністра зовнішніх справ, Джовом Кларком, а потім дав короткий огляд сучасних стосунків Канади з УССР. Жак Руа зазначив, що такі проблеми, будуть предметом дискусії на

Закінчення буде.

урядом усіх 16 рекомендацій Королівської комісії з четвертого тому її рапорту. В тому зміслі працю проф. Рудницького на форумі цієї Комісії, що була вирішальною в переміні канадської внутрішньої політики, треба розглядати як насамперед політичну дію з засагою на десятиліття й не тільки на Канаду. Після 1971 року уряд різних країн почали ширше цікавитися новою політикою Канади. Після закінчення праці комісії, проф. Рудницький далі цікавився розвитком подій у Канаді й займав до них становище. Отак відомо його меморандуми („бріфи“) Конституційному комітетові в Оттаві з 1971 року. П. Е. Трудо й Р. Левеком у 1977 році, коли він почав працю в Бібліотечі Американського Конгресу в Вашингтоні.

Коли в 1979 році до влади в Канаді прийшли консерватисти з Джовом Кларком на чолі, проф. Рудницький зразу ж такі після виборів написав до нового прем'єр-міністра два меморандуми: один у справі продовження політики багатокультурності в Канаді, а другий в справі конституційних змін з метою зберегти канадську федеративну структуру в зв'язку з відосередніми політичними тенденціями Квебеку. Це останнє він

(Закінчення на стор. 4)

Російський письменник відповідає з'їздові НРУП

Газета „Літературна Україна“ ч. 42 з 19-го жовтня ц.р. опублікувала відповідь на звернення Установчого з'їзду НРУП „До російського населення України“. Від імені росіяні, що проживають в Україні, звернення написав російський письменник зі Львова Сергій Сокуров. У зверненні сказано:

Дорогі українські друзі! Нам зрозумілий ваш біль за долю рідної мови: зникла мова — зникне народ, його неповторна історія, література, пісні, оніміють пам'ятки старовини, палаці й хати, унікальні зразки образотворчого мистецтва... Потьманіє, збідніє людство, і ми, росіяни, нічого не надбаємо на чужій білі, хіба що заразний приклад бездуховності. А наступні покоління зрусифікованих полтавців та жителів Прикарпаття, киян і запоріжців стануть об'єктом іронізування за м'яке „і“ та „потішний“ акцент: ніби росіяни, та не зовсім; отож другий сорт. А-а, Україна! Чували-чували! Десь там, на півдні Росії.

Кожна людина відповідає за того, хто поряд. Це справедливо і для цілих народів. 335 років прямує росіяни з українцями спільним шляхом історії. І зовнішні вороги були для нас спільні. І внутрішні гнобителі спільні — Романови й Безбольовські, Потьомкіни й Розумовські. І безправ'я не вибирало жертву за національність. Російський поет викупив з неволі пророка України поет з Полтави допоміг здобути свободу великому акторові російської сцени. Отож, і радість, і милосердя ділили по-братерськи. Одним лише „молодший“ брат різнився від „старшого“: наша спільна „інтернаціональна“ адміністрація (і днів далі, і днів недавніх) відби-рала у першого рідне слово — беззаконними законами, розбром серед білого дня, нищим злодіємством, хитро-

мудрими комбінаціями під брехливими гаслами. То неже з порога оновлення, упередення сподівань на демократичне завтра ми, російськомовні громадяни України, будемо байдуже спостерігати, як сповзає у прірву, у небуття пушений під укіс найдорожчий здобуток великого народу — його єдина на увесь Всесвіт, на всі часи мова! Звичайно, певний час ми відчувалимо дискримінування, нас лякатиме нетерпіння тих ревнителів української культури, які кинулися наводдвиг за втраченим часом, і тих, для кого національне відродження — це пошуки винних. Та чим швидше ми збагнемо, що спосіб життя національної меншості повторний без загострених почуттів честі, гідності, гордості, плеча доброзичливості до численнішого племені ішовомовного сусіда, що знання мови — не кара, а духовний набуток, який розширює світогляд, тим скоріш ми сприймемо український ренесанс як об'єктивну реальність, продиктовану часом, як торжество справедливості, гуманізму, справжніх законів моралі. А щоб усі: і членів невідворотних реальностей не тривало мученицьки довго, треба зусиллями волі ввійти в історію. Це не так уже й складно.

Звертаюсь до Тебе, одноплеменнику, брате по російській мові!

Стань подумки на місце людини, яка, сумно роззираючись докварт, делал рід своє чуже рідну мову. Уяви, що ця людина — Ти, а зникаюча мова — Твоя рідна російська, за яку батьки і діди Твої йшли на смертний бій.. Страшно, правда?

Тож постівчуймо історичному господареві української землі в його біді. Постівчуймо ділом, святим і добрим. Хай не згасне древній світильник народубратства, його мова, українська мова!

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ДО ІСТОРІЇ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

На сторінках „Свободи“ з 26-го жовтня ц.р. появилося щина стаття Ярослав Дем'янух-Томиш п. н. „Ще до історії Львівського державного університету ім. Івана Франка“, де подані деякі цікаві моменти з життя цього університету в часі Другої світової війни, тобто головне в його початках з першим приходом советських до Львова. Найбільш цікаві й цінні ті меморандуми, які відносяться до першого ректора М. Марченка. Як каже шановна авторка, ціллію статті є головне запобігти писанням неопіформованих людей, які, не знаючи добре М. Марченка, не доцінюють його головне як національного свідомого українську людину.

У своїх споминах про Львівський університет то-

го часу („Київ“, Філадельфія, 1960, ч. 2 і „Український Історик“, 1975) з'їздки згадує про Марченка без особливого маніфестування своїх симпатій до нього, що дехто міг би помилково інтерпретувати як недоцінювання його, чи навіть зневажливе ставлення. Справа в тому, що я не мав з ним ніяких ближчих зв'язків. В часі, коли я був асистентом при кафедрі історії України й помагав проф. І. Крип'якевичеві організувати її з устаткуванням і бібліотекою включно на місці давнішої кафедри історії Польщі, я бачився з Марченком часто, бо він заходив до кафедри історії України та користувався бібліотекою. Я йому давав бажані книж-

(Закінчення на стор. 4)

ЗАКОН

УКРАЇНСЬКОЇ СОВЕТСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ ПРО МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ССР

III.

Слідчі і судові документи вручаються особам, які беруть участь у справі, на їхню мову, в перекладі рідною мовою або іншою мовою, якою вони володіють.

Стаття 19. Мова провадження у справах про адміністративні правопорушення

Провадження у справах про адміністративні правопорушення в Українській ССР здійснюється українською мовою.

У випадках, передбачених в частині другій статті 3 цього закону, провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється національною мовою більшості населення тієї чи іншої місцевості, а у випадках, передбачених в частині третій цієї ж статті, — мовою прийнятою для населення даної місцевості.

Якщо особа, що притягається до адміністративної відповідальності, не володіє мовою, якою здійснюється провадження, вона може виступати рідною мовою і користуватися допомогою перекладача.

Стаття 20. Мова нотаріального діловодства

Нотаріальне діловодство в державних нотаріальних конторах і виконавчих комітетах міських, селищних і сільських Рад народних депутатів ведеться тією мовою, якою в даній місцевості здійснюється судочинство.

Коли особа, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії не знає мови, якою ведеться діловодство, тексти оформлюваних документів мають бути складені також в перекладі (переклад здійснюється в установленому законом порядку) російською чи іншою мовою.

Стаття 21. Мова арбітражного провадження

Арбітражне провадження у справах з участю сторін, які знаходяться на території Української ССР, здійснюється українською мовою.

Арбітражне провадження у справах, в яких бере участь сторона, що знаходиться на території іншої союзної республіки, здійснюється російською мовою.

Матеріали справи, оформлені мовою, в Державний арбітраж СССР або державний арбітраж іншої союзної республіки надсилаються в перекладі російською мовою.

Стаття 22. Мова прокурорського нагляду

Акти прокурорського нагляду складаються українською мовою. Цією ж мовою у зв'язку із здійсненням прокурорського нагляду ведеться листування з державними кооперативними та громадськими підприємствами, установами і організаціями, розташованими на території Української ССР.

Мовою зносин органів прокуратури Української ССР з Прокуратурою СССР та іншими союзними органами, з органами прокурорського нагляду інших союзних республік є російська мова.

Стаття 23. Мова юридичної допомоги

Юридична допомога громадянам і організаціям подається українською мовою або мовою, прийнятою для сторін.

Стаття 24. Мова міжнародних договорів та угод

Мовами двосторонніх міжнародних договорів Української ССР, а також угод громадських органів, підприємств, установ і організацій Української ССР з громадськими органами, підприємствами, установами та організаціями інших держав є українська мова та мова іншої сторони договору чи угоди.

III. Мова освіти, науки, інформатики і культури

Стаття 25. Мова виховання та одержання освіти

Вільний вибір мови навчання дітей і невідмінним правом громадян Української ССР.

Українська ССР гарантує кожній дитині право на виховання і одержання освіти національною мовою.

Це право забезпечується створенням мережі дошкільних установ та шкіл з вихованням і навчанням української та іншими національними мовами.

Стаття 26. Мова виховання в дитячих дошкільних установах

В Українській ССР виховання в дитячих дошкільних установах в тому числі в дитячих будинках, провадиться українською мовою.

Закінчення буде.

„Чи Ваші діти говорять до Вас українською мовою?“

Координаційна Виховно-Освітня Рада
при співпраці з
Об'єднаним Комітетом Українсько-Американських
Організацій Нью Йорку
— влаштовують —

ВСЕГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

в справі молоді та шкільництва
яке відбудеться

в неділю, 10-го грудня 1989 р. о год. 2:30 по пол.
в залі Українського Народного Дому в Нью Йорку
140-142 Друга Авеню
ПРОГРАМА:

Відкриття мгр Іван Кобаса, КВОР
Молитва
Привіт мгр Ігор Дябога, Об'єднаний Комітет
Головна доповідь мгр Ірота Винницька, СКВОР
Духовенство о. Ігумен Патрік Пашак ЧСВВ
о. протопресв. Іван Ткачук
Шкільна Рада УККА д-р Ігор Гурин
Пласт Марта Кузьмич
СУМ о. Роман Мірчук
ТУСМ Юрій Прятка
Студія Мистецького Слова Лідія Крушельницька
Дискусія
„Якщо справа виховання української молоді
лежить в Вашому сумлінні то Ваша участь в цій
конференції є КОНЕЧНА!“
„Чи Ви говорите до Ваших дітей
українською мовою?“

Центральна Управа
Організації Державного Відродження
України (ОДВУ)
та
Громадський Комітет Української
Громади у Філадельфії
— влаштовують —

в неділю, 17-го грудня 1989 року
в Українському Освітньо-Культурному Центрі
700 Сідар Рд., ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ
в пошану сп. п. полк.
АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

шефа Штабу Ділової Армії УНР, команданта Української
Військової Організації, голови Проводу
Українських Націоналістів

у 25-ті роковини Його смерті.

СЛУЖБИ БОЖІ будуть відправлені в українській кароліцькій
і православній катедрі о год. 10-й ранно.
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ о год. 3:30 по полудні

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

Відкриття д-р Михайло Пал, Голова ЦУ ОДВУ
Святочне слово Микола Плав'юк, Голова ПУН
Сольовіс Марія Волянська, сопрано
Піаністка Лариса Крупа
Рецитация Володимира Кавка
Український національний гімн
ДО ЛАСКАВОЇ ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТІ ЗАПРОШУЄМО ВСЮ
УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ

У неділю вранці, 29-го
жовтня ц.р., передавалася в
Дітроїт з уст до уст три-
вожна вістка, що в суботу,
28-го жовтня 1989 р., у ве-
черніх годинах Всепопулярний
Господь покликав до себе
Романа Татарського. Ма-
буть, не було такої люди-
ни в Дітроїті, кого б ця
вістка не вразила гострим
болем серця, бо Р. Татарсь-
кого знала дослівно вся
українська громада. Його
смерть була болочою втра-
тою для громади Дітроїту,
а для УНСОюзу і Пласту
зокрема.

Роман Татарський наро-
дився 28-го серпня 1916
року в Дрогобичі, на земе-
лі Підкарпатті. Там же
завершив середню освіту
іспитом зрілості. Буйна
молодість, підсилена па-
тріотичною любов'ю свого
народу, покликана його в
ряди Пласту в 1926 році. І
хоч після злославної поль-
ської пацифікації українсь-
кого населення Пласт став
нелегальною організацією
молоді, завзятий Роман не
покинув його рядів.

Восени 1938 року шістька
молодих юнаків, між ними
Роман, з великими зусилля-
ми переходять польсько-
мадярський кордон, де
включаються в боротьбу за
молоту державу Карпатсь-
кої України. Роман був при-
даний Карпатською Січю
до особистої охорони о.
д-ра Августина Волошина,
президента Карпатської Ук-
раїни. Вірний державни-
чим ідеям, він своєю насти-
жю до останньої хвили, а коли
мадярські гонимці брутально
силою зайняли Хуст,
молодий Роман потрапив у їх
полон. Переданий мадяра-
ми польським властям, він
був заарештований до кон-
центраційного табору в Бе-
резі. Картузкий, де перебу-
вав до упадку Польщі. Во-
роття до рідного Дрогоби-
ча йому не було. Він подав-
ся на Захід в Кракові вклю-
чився в суспільно-політичну
роботу разом з іншими ді-
ячами того часу.

У 1941 році повернувся до
Дрогобича, а 1942 року од-
ружився з Галею. Молоде
подрядження, не зважаючи на
дуже обмежені можливості,
включилося в суспіль-
ну працю для свого народу.
Остерігаючи себе від не-
минучої смерті більшови-
цьких окупантів України,
молоде подружжя виїхало
1944 року на Захід і посе-
лилося в Австрії, а згодом у
Баварії, в місті Байройті, де
молодий Роман відшукував
серед знайомих та взагалі
мешканців табору пласту-
нів, організуючи їх в окре-
мий гурток, яким започа-
тковує пластову працю на
тому терені. При тому не
байдужа йому й інша су-
спільно-громадська праця:
він організовує драматич-
ний гурток та інші суспіль-
но-громадські установи.

В міжчасі родина збільши-
лася, і в 1950 році Роман,
Галія і син Аскольд прибули
на постійне проживання до
Дітроїту. Тут, мабуть, по-
чинається, а радше продов-
жується творчий період жи-
ття Романа. Хоч кремені
будови, але з підірваним
здоров'ям віддається всеці-
ло суспільно-громадській
праці. Перш за все він тур-
бується пластовою молоді-
дю. Громадські дома, що
існували в тих часах, не
зовсім відповідали потре-
бам Пласту. Виникла конче-
зна потреба придбання власного
пластового дому, купна яко-
го був один з ініціаторів
пок. Роман. Вже 1951 року
Пласт був у своєму будин-
ку при вул. Лемпкін. Зва-
живши факт, що основуючі
збори станиці Пласту відбу-
лися 9-го грудня 1949 року,
треба було діяти з повним
ентузіазмом.

Згодом виявилось, що са-
ма домівка є далеко не-
вистачальна для потреб
Пласту, особливо на літні
таборування. Роман Татар-
ський підніс в громаді
потребу придбання власної
літньої оселі. Нав'язує спів-
працю з Т-вом Українських
інженерів, що його тогочас-
ний головою був підприєм-
чий інж. Атанас Мілян-
ич, а також з іншими
установами. Твориться Гро-
мадський Комітет і вже у
1955 році закуплено, за сло-
вами пок. д-ра Софії Пар-
фанович, „Чарівну Дібро-
ву“, з якої одну з кращих
частин відведено для Пла-
сту під назвою „Зелений
Яр“. Вона з повним успі-
хом сповняє своє призначен-
ня досі. Слід підкресли-
ти, що пок. Роман Татар-
ський був три рази виби-
раним Станичним Пласту в
Дітроїті.

Побіч Пласту Романові
не була байдужою, можна б
сказати, ні одна діяльність
суспільно-громадського життя
метрополі Дітроїту, а то й
цілої спільноти. Зокрема
дорожжів Українським На-
родним Союзом, якого чле-
ном був майже від початку
свого поселення в Дітроїті.
Повних 20 років був фінан-
совим секретарем і ду-
шею 94-го Відділу УНС.
Особливо визначався у при-
днуванні нових членів для

У 40-ий день смерті

Р. Татарського

С.п. Роман Татарський

УНС, організувавши за
весь час понад 1,000 сою-
зовців. У 1980 році став
головою Окружного Комі-
тету УНСОюзу. Його дина-
мічна діяльність як голо-
ви, не тільки що задер-
жала повагу та престиж у
громаді Окружного Комітету
УНС, але ще більше змі-
цнила.

Крім згаданих установ
Роман відзначався своєю
активністю у цілій низці
громадських установ та в
різних комітетах. Зокрема
виявив себе в організуван-
ні та будові „Українсько-
го Села“ — комплексу при-
міщень для старших, а зо-
крема малозаможних осіб.
Переглядаючи програмки
різних громадських відзна-
чень чи акцій взагалі, в біль-
шості з них видніє прізви-
ще Романа Татарського,
звичайно на чоловічому
місці.

Останньо був членом
50-ліття Карпатської Ук-
раїни, як співтворець її дер-
жавності. Залишив у спад-
щині недокінчений преціка-
вий сполин, який чекає ви-
давця.

У вівторок, 31-го жовтня,
просторе приміщення похो-
ронного заведення Манджо-
ка не могло вмістити усіх,
що зійшлися віддати остан-
ню шану Покійному.

Панахиду відслужив о.
Дмитро Височанський. По-
обидві сторони домовини
почесні стійки пластунів та
їх сеньйорів віддавали шану
своєму провідникові. Д-р
Олександр Серафін — ек-
зекутивний заступник О-
кружного Комітету УНС
своєюм словом прощав По-
кійного в неперотну доро-
гу у вічність. „Хоч Покій-
ний був моїм довголітнім
приятелем, — почав про-
мовець, — праця в Управі
Окружного комітету УНС
виявила, що це був криш-
талічний, а до того динаміч-
ний у своїй діяльності ха-
рактер Покійного, що його
брак як громада, так і сою-
зова родина відчуватиме
довгі часи“.

Д-р Іван Фліс — Голо-
вий Предсідник УНСОюзу,
у своїй короткій, але дуже
глибокої змісту промові,
підкреслив шляхетні прих-
жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городжували виконання ко-

жної точки рясними оплес-
ками. Треба твердити, що
це діти вже тих, які родили-
ся і виховувалися тут, а
тепер приносять своїх дітей
до школи і на сходили СУМ.

„Листопадний Монтж“
виконало молодше юнац-
тво Осередку СУМ в Йон-
керсі тепло вперше віта-
ла хор молоді СУМ в Йон-
керсі рясними оплесками.
Присміє враження на при-
сутніх зробив виступ учнів
Школи Українознавства
при парохії св. Михайла в
Йонкерсі. Першою точкою
була стрілецька пісня „Зір-
валася хуртовина“, відтак
„Кріс“ Лесі Храпливої у
виконанні учнів четвертої
класи під керівництвом учи-
тельки Лесі Кашак. „Віс-
бура“, муз. обробка М. Гав-
рилюк, у виконанні учнів.
„В рідний Листопад“ у
виконанні учнів першої класи
під керівництвом Марти
Шкафаровської. „Гей на
горі на Маківці“, стрілецьку
пісню, виконали учні шко-
ли при фортепіановому
супроводі Оксани Гаври-
люк.

Присутні батьки, бабусі і
дідуся спільно з іншими на-
городж

